

BIBEL OG BEKJENNELSE

NR. 2 2021 – 41. ÅRGANG

“Martin Luther som Junker Jörg”. Tresnitt av Lucas Cranach d.e.

BIBEL OG BEKJENNELSE

utgis av Den Lutherske Bekjennelseskirke.
ISSN 0806-5365

Bladet kommer ut med fire nr. pr. år.
Frivillig abonnementsavgift kr 150,- pr. år

Redaksjon:

Tor Jakob Welde (ansv. red.),

Egil Edvardsen og David Edvardsen

Redaksjonens adresse:

T.J. Welde, Sundts veg 9A, 5221 NESTTUN

E-post: tjwelde@luthersk-kirke.no

Internett: www.luthersk-kirke.no

Bankgiro: 3361 16 43948

Ekspedisjon: Omega trykk, 4016 Stavanger

**DEN LUTHERSKE
BEKJENNELSES-
KIRKE (LBK)**

Den Lutherske Bekjennelseskirke er en evangelisk-luthersk kirke som tror at Gud har gitt hele verden det glade budskap om den forsoning som har skjedd i Kristus. Vi tror at Jesus Kristus er sann Gud, at han har blitt menneske for vår skyld, levd et liv uten synd, lidt og dødt i vårt sted og oppstått fra de døde. Vi tar imot denne forsoning gjennom troen, får tilgivelse for alle våre synder og har løfte om evig liv sammen med Gud. Hensikten med vår kirkes eksistens er å føre videre dette glade budskap, og samles omkring forkynnelsen, dåpen og nattverden for å vokse i den tro vi har fått av Gud.

Vår kirkes tro har en eneste grunnvoll, nemlig det Ord som Gud har gitt oss i Det gamle og nye testaments hellige skrifter. Det er Gud selv som har inspirert de menneskelige forfatterne av Bibelens 66 bøker, og derfor må disse skrifter ikke betraktes som menneskelige produkt, men som Guds eget ord. Bibelens ord er den eneste normen for sann kristen lære. Vi tror at Bibelen må leses ut fra dens egenart og karakter. Poesi må leses som poesi, historie som historie, og så videre.

Vi bekjenner oss til de lutherske bekjennelsesskriftene som er samlet i Konkordieboken fra 1580, ettersom vi har funnet at de overensstemmer helt med vår kirkes eneste grunnvoll, Bibelen.

Vår tro er ikke ny, men har funnes i alle tider, der mennesker har tatt imot Guds ord og rettet seg etter det. Fordi vi vet at vi er store syndere for Gud, behøver vi Guds ords rene og klare undervisning der tilgivelse og oppreisning gis oss i forkynnelsen av Jesu forsoningsverk.

LBK deler tro og kirkefelleskap med KELK, Den konfesjonelle evangelisk-lutherske konferansen, som består av 32 medlemskirker rundt omkring i verden, blant annet Evangelisch-Lutherische Freikirche i Tyskland, Evangelical Lutheran Synod og Wisconsin Evangelical Lutheran Synod i USA. I alt er vi omkring en halv million kristne i dette internasjonale fellesskap. Det er vårt håp at flere skal komme med i vårt fellesskap der Frelseren Jesus og syndenes tilgivelse alltid står i sentrum.

«... Og lær dem å holde alt det jeg har befalt dere»

Oslo-biskop Kari Veiteberg pratet nylig med *Vårt Land* om sin siste bok, *Store spørsmål – korte svar*, spesielt beregnet på ungdommer. Hun er blitt spurt om sex utenfor ekteskapet er synd. Men i motsetning til hva den kristne kirke alltid har lært, vil hun ikke svare med et kategorisk ja. «Om vi blir enig om å forstå synd som alt som truer livet og det som er godt, så er ikke sex utenfor ekteskapet synd. Sex utenfor ekteskapet kan selvsagt være synd, men ikke fordi det skjer utenfor ekteskapet.» Virkelig?

Ifølge Bibelen er sex en gudskapt og god gave, men Skaperen har bestemt innenfor hvilken ramme den gode gaven skal brukes. Jesus har ikke opphevet det sjette bud, «Du skal ikke bryte ekteskapet», men framhever at budet også omfatter tanke og sinn: «Den som ser på en kvinne for å begjære henne, har allerede begått ekteskapsbrudd med henne i sitt hjerte» (Matt 5,28). Og hans utvalgte apostel skriver: «Dersom de ikke kan være avholdende, må de gifte seg. For det er bedre å gifte seg enn å brenne av begjær» (1 Kor 7,9). Ikke samboerskap, altså. De må gifte seg. Ifølge Bibelen er alternativene: leve i avholdenhet, gifte seg, eller leve i synd.

Men: må vi ikke også ta hensyn til vår tids menneskers erfaringer? «Liberale» teologer synes dette er meget viktig, siden de mener vi ikke har tilgang til noen objektiv autoritet om rett og galt. Bibelen leses ikke som Guds ord, men bare som en bok fra oldtiden skrevet av mange ulike forfattere «inspirert» av Gud, litt som når en dikter inspireres av f.eks. fuglesang i skogen; det var visst bare sine egne menneskelige tanker og forestillinger om Gud de skrev ned. Og i dag vet vi vel bedre? Men om kilden vår til kunnskap om rett og galt ikke er Gud, er det vi selv, med vår erfaring, som må være vår egen autoritet og gud. Som fristeren sa: «Dere vil bli som Gud og kjenne godt og ondt» (1 Mos 3,5).

Ifølge en annen moderne teolog, Gisle Sørhus, sokneprest i Sveio, er det urimelig å be de unge om å vente med sex til ekteskapet: Det er «lite hensiktsmessig teologi» og «ikke bærekraftig å forkynne et konservativt syn på ekteskap og sex». «Å gifte seg for tidlig fører til vonde skilsmisser.» «Har du lyst til å ha sex, så ha sex altså. Har du lyst til å flytte sammen, så flytt sammen og ikke gift deg for det,» uttaler han til *Vårt Land* (20/9, 2020). Men i den hellige Skrift finner vi altså ingen aksept for sex før eller utenfor ekteskapet.

«Den som elsker meg, vil holde fast på mitt ord,» sa Jesus og lovte at Talsmannen skulle veilede disiplene, lære og minne dem om alt (Joh 14,23.26). Guds Ånd ledet dem til å skrive ned de ordene Han ville, i de nytestamentlige skriftene. Om rett og galt, osv. Men først og fremst om frelse. For selv med kunnskap om Guds vilje klarer vi ikke å leve slik vi bør. Ingen må tro at vi er frelst om vi har levd noenlunde anstendige liv. Alle har vi med tanker, ord eller gjerninger syndet mye mot både det sjette og alle de andre Guds bud. Vi er frelst bare av Guds nåde, fordi Jesus på korset har gjort opp for oss og gitt oss syndenes tilgivelse (ikke tillatelse). Hans fullkomne rettferdighet får vi i gave, ved troen, gjennom nådens midler, evangeliet i ord og sakrament. Og bare der får vi også kraft til å leve etter Guds gode vilje.

Må Gud bevare oss og hjelpe oss å føre hans undervisning uforfalsket videre, til unge og gamle.

Tor Jakob Welde

Et blivende sted

La ikke hjertet bli grepet av angst. Tro på Gud og tro på meg! I min Fars hus er det mange rom. Var det ikke slik, hadde jeg da sagt dere at jeg går og vil gjøre i stand et sted for dere? Og når jeg har gått og gjort i stand et sted for dere, vil jeg komme tilbake og ta dere til meg, så dere skal være der jeg er. Og dit jeg går, vet dere veien.» Tomas sier til ham: «Herre, vi vet ikke hvor du går. Hvordan kan vi da vite veien?» Jesus sier: «Jeg er veien, sannheten og livet. Ingen kommer til Far uten ved meg. (Joh 14,1-6)

«Dette er ikke noe blivende sted.» Sånn kan mennesker si når de mistrives der de er. Iblant kan man mistrives litt mindre om man drar eller flytter til et annet sted. Men mange har fått erfare at det uansett ikke er noe blivende sted her på jorden. Det fikk Jakob erfare. Da han kom til Egypt, spurte Farao ham: Hvor mange er dine leveår? Jakob svarte Farao: Mine utlendighetsår er hundre og tretti. Få og onde har mine leveårs dager vært.» «Mine utlendighetsår» er en ganske god beskrivelse av en kristens liv her på jorden. Det er et liv i utlendinghet. Det er et liv som utlending, som gjest, som fremmed. Det er et liv i elendighet. Dette er ikke noe blivende sted. Det samme slår Hebreerbrevets forfatter fast: «Her har vi ikke noen blivende stad, men vi søker den som kommer.»

«I verden har dere trengsler», sa Jesus til disiplene sine i sin avskjedstale som han holdt for dem før han skulle forlate dem. Jesus visste at trengslene lett kunne gjøre disiplene engstelige. Samtidig visste han at trengslene var bra for dem. Trengslene bidro til å oppdra dem, så de forsto at denne verden ikke er noe blivende sted. Trengslene skulle få dem til å lengte etter det kommende, blivende stedet.

Også vi må gå inn i Guds rike gjennom mange trengsler. De kan gjøre oss engstelige. Samtidig er trengslene bra for oss. Ved trengslene vil Jesus oppdra oss.

«Dogs Enjoying View of Willamette River» av Heather Corrigan

Ved trengslene får han oss til å forstå at denne verden ikke er noe blivende sted. Ved trengslene lærer han oss å lengte etter et bedre sted, et blivende sted, det som vi har i vente i himmelen.

Det er nettopp dette stedet Jesus trøster sine disipler med i dagens tekst som står i begynnelsen av Johannesevangeliets 14. kapittel. Denne teksten er også en del av Jesu avskjedstale til disiplene.

Han begynner riktignok med en irettesettelse: «La ikke hjertet bli grepet av angst.» I disse coronatider er det enkelte som prøver å lære oss at det er viktig å bekymre seg. Noen psykologer påstår at det er bra og positivt å frykte. Men Jesus lærer oss det stikk motsatte: Da disiplene ble reddet på grunn av stormen på Gennesaretsjøen, stillet Jesus stormen og irettesatte dem: «Frykt ikke.» Her i teksten sier han det samme, bare med andre ord: «La ikke hjertet bli grepet av angst.» Han irettesetter oss dermed for at vi så lett blir grepet av angst. Vi blir lett grepet av angst av forskjellige slag, som helseangst, dødsangst

og menneskefrykt, for eksempel. Etter denne irettesettelsen sier Jesus hva vi skal gjøre istedenfor å ha angst, nemlig det motsatte: «Tro på Gud og tro på meg.»

Men hvordan skal vi klare dette? Hvordan skal vi klare å ikke bli grepet av angst, men isteden stole på Gud og på hans Sønn, Jesus? Jesus vet godt at vi har ikke noen kraft til dette i oss selv. Men han har slik kraft, og den vil han gi oss. For å gi oss kraft, forsikrer han oss om at vi har et blivende sted i vente. Det er hans Fars hus. Jesus er kommet for å vinne dette stedet for oss.

Vi mennesker hadde en gang et blivende sted på denne jorden, nemlig i paradiset, i Edens hage. Men vi ble drevet ut. Det var vår egen skyld. Vi gjorde opprør mot Gud og inngikk pakt med fienden hans, djevelen. En slik makt kan ikke beseires med jordiske midler, heller ikke med religioner som mennesker har oppfunnet. Derfor har alle de menneskelige forsøkene på å vinne paradiset tilbake, vært mislykket. Menneskets omverden har forandret seg og på visse områder og på visse måter forbedret seg, men mennesket selv har verken forandret eller forbedret seg.

Men så har Gud selv grepet inn. I sin kjærlighet og nåde sendte Gud sin Sønn til verden. Han har sendt sin Sønn for å vinne tilbake det blivende stedet for oss. Jesus sier i teksten: «Jeg

går for å gjøre i stand et sted for dere.» Det er hans Fars hus, det blivende stedet. Det trengs riktig nok ikke å gjøres i stand av noen, for det finnes fra evighet av. Men merk at Jesus sier: «Jeg går for å gjøre i stand et sted for dere.» Om ikke Jesus hadde kommet til verden, hadde det blivende stedet uansett funnes, men det hadde vært utilgjengelig og lukket for oss. Vi hadde ikke vært velkomne der. Jesus er kommet til verden for å gjøre det blivende stedet til et sted hvor vi er velkomne. Han er kommet for å gjøre det til vårt sted.

«Jeg går for å gjøre i stand et sted for dere.» Jesus taler her om det som snart skulle skje med ham. Han skulle snart lide og dø på korset som en forbryter, selv om han ikke hadde gjort noe galt. Han som ikke visste av synd, ble gjort til synd for oss, så vi i ham skulle få Guds rettferdighet. Ved sin uskyldige lidelse og død har Jesus gått og gjort i stand et sted for oss. Ved sitt blod har han gjort det i stand. Alt er ferdig, som Jesus slo fast da han døde på korset: «Det er fullbrakt.»

Dette ble bekreftet av hans Far da han reiste ham opp fra de døde. Jesus forutsier i teksten at han skulle stå opp igjen og se disiplene igjen. «Og når jeg har gått og gjort i stand et sted for dere, vil jeg komme tilbake.» En kort stund skulle Jesus forlate disiplene, men etter at han stod opp igjen, kom han tilbake til dem og sa: «Fred være med dere.» Dermed uttrykte han følgen av sin død. Han hadde stiftet fred mellom Gud og oss mennesker. Han hadde forsonet oss med Gud. Han hadde vunnet en plass for oss i sin Fars hus.

«I min Fars hus er det mange rom», sier Jesus. Det er altså god plass på dette blivende stedet. For Gud vil at alle mennesker skal komme dit. Han vil ikke at noen skal gå fortapt, men at alle skal

nå fram til omvendelse. Han vil at alle mennesker skal bli frelst. Jesus ga sitt liv som løsepenge for alle. Han døde for alle. Han døde for deg. Du skal ikke tenke: «Det kan umulig være plass til meg i himmelen. Jeg er en for stor synder.» Nei, tenk ikke sånn. «I min Fars hus er det mange rom», sier han som er kommet til verden for å frelse syndere. Han sier det til sine disipler som snart skulle ta anstøt av ham. Han sier det til Peter som snart skulle fornekte ham tre ganger. Han sier det til oss, som i likhet med disiplene ikke har noe å rose oss av overfor Gud. Ingen har det. Likevel har Jesus gjort i stand et sted for oss.

Hans Fars hus er virkelig et blivende sted. Jesus sier: «I min Fars hus er det mange rom.» Ordet som er oversatt med «rom», er beslektet med et verb som betyr «bli» eller «forbli». Ganske fritt oversatt: «I min Fars hus er det mange blivende steder.» På jorden finnes det ingen hus eller leiligheter som fortjener dette navnet. Og selv om noen hus blir stående en stund og ikke blir ødelagt av jordskjelv, jordskred, snøskred, oversvømmelse, brann, bomber eller granater, har vi her ikke noe blivende sted. Men rommene i Jesu Fars hus er virkelig blivende steder. De blir aldri revet ned, og man trenger aldri flytte fra dem. Det blir aldri båret lik ut av disse rommene, for der finnes ingen død. Salmisten David gledet seg til dette blivende stedet: «Jeg skal bli i Herrens hus for alltid.»

At himmelen er et blivende sted, gjør Jesus også klart når sier at disiplene skal være der sammen med ham. Vi leser: «Og når jeg har gått og gjort i stand et sted for dere, vil jeg komme tilbake og ta dere til meg, så dere skal være der jeg er.» Når Jesus kommer igjen på den siste dag, skal han ta oss til seg, og vi skal være der Jesus er. Vi skal se ham som han er. Vi skal se ham, vår gode hyrde

og venn som ga sitt liv for oss, ansikt til ansikt. Og vi skal være sammen med ham for alltid. Det blir et perfekt sted å bo.

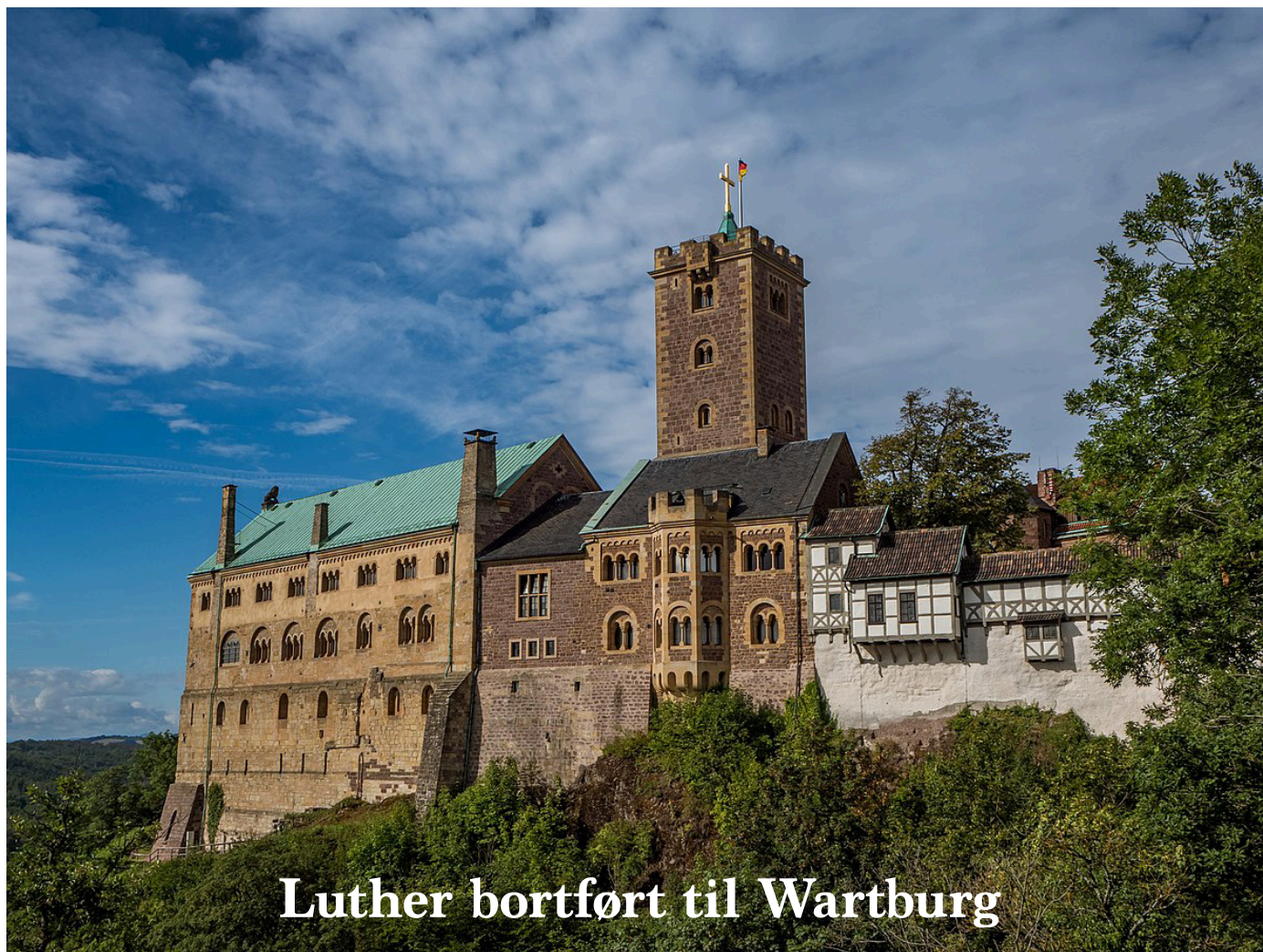
Jesus minner oss også om veien til det blivende stedet. Veien er han selv. «Jeg er veien, sannheten og livet.» Jesus har gjort seg selv til veien. Hebreerbrevets forfatter skriver: «Så har vi da, søsken, frimodighet ved Jesu blod til å gå inn i helligdommen, dit han har innviet en ny og levende vei for oss gjennom forhenget, som er hans kropp.»

Jesus er den eneste veien til frelse. Det understreker han når han tilføyer: «Ingen kommer til Faderen uten ved meg.» Alle andre veier, gjerningenes veier, som de andre religionene tilbyr, er blindveier som leder til fortapelsen.

At Jesus er den eneste veien, understreker han når han sier: «Jeg er sannheten.» Det finnes ingen annen sann vei til frelse enn Jesus. Det finnes ingen andre navn som vi kan bli frelst ved enn Jesu navn. Veien til det blivende stedet er altså ikke gjerningene våre, men troen på Jesus, som ga seg selv for oss. Og troen kommer av hans ord. Dermed ser vi hvordan vi bruker Jesus som vår vei. Vi skal høre hans ord og tro på ham som vår frelser, vår eneste frelser, vår eneste vei til Faderen. Og Den Hellige Ånd bevarer oss ved sitt ord, så vi blir værende i Jesus, den sanne veien.

I ham er vi på vei til det blivende stedet. På veien møter vi trengsler og farer, men som de nye menneskene Gud har gjort oss til, frykter vi ikke for trengslene og farene, verken for åndelige eller legemlige farer, verken for virus, sykdom eller død. For vi vet at ingenting kan skille oss fra Guds kjærlighet i Kristus Jesus, vår Herre. Han har gjort i stand et sted for oss i sin Fars hus. Vi har et blivende sted i vente. Amen.

David Edvardsen

Luther bortført til Wartburg

I mai 1521 skrev den kjente billedkunstneren Albrecht Dürer i dagboken sin: «O Gud, hvis Luther er død, hvem skal heretter gi oss det hellige evangeliet med slik klarhet?» Å lese reformatorens skrifter hadde tidligere hjulpet ham ut av stor angst og nød. Men nå var han redd for at alt var over, etter nyheten om den dramatiske bortføringen på vei hjem fra riksdagen i Worms.

Da Luther den 18. april sto foran keiseren og riksdagsforsamlingen og nektet å trekke tilbake bøkene og skriftene han hadde utgitt, forsto kurfyrst Fredrik den vise av Sachsen at teologiprofessoren hans var i stor fare og trengte å bli plassert på et trygt skjulested. Etter pavens bannlysning i januar ventet nå keiserens riksakt (Worms-ediktet ble offentliggjort 26. mai), som erklærte Luther som kjetter og fredløs. Enhver kunne heretter rane eller drepe ham uten å bli straffet for det, selv om han helst skulle gripes og overgis til keiseren. Det var nå forbudt å gi ham mat, hjelp og husrom, og å trykke og lese bøkene hans.

Luther ønsket bare å få dra rett hjem til Wittenberg, men måtte bøye seg for kurfyrstens vilje og plan; han skulle bortføres til et hemmelig sted. Etter ni dagers reise ble vognen hans overfalt av en

gruppe menn bevæpnet med armbrøster. Reisekameraten Nikolaus von Amsdorf spilte sin rolle svært overbevisende; han var opprørt, ropte og kjeftet og smelte imot de brutale overfallsmennene der de fór av gårde med Luther, slik at kusken og de andre i reisefølget fikk tydelig inntrykk av at dette var «på ekte». Og nyheten om denne dramatiske hendelsen spredte seg raskt omkring i landet.

Overfallsmennene red lange omveier med fangen sin rundt i skogene i Thüringen, før de seint om kvelden den 4. mai leverte ham oppe på kurfyrstens borg Wartburg, høyt over byen Eisenach, der Luther hadde gått på skole som barn. Kun sjefen på borgen visste hvem den nyankomne var, og han fikk beskjed om ikke å vise seg for folk før han hadde latt hår og skjegg vokse langt. Han fikk nye klær og gikk de neste ti månedene under navnet «Junker Jörg». (Junker var betegnelsen på en ung mann av lavadelig familie, som tjente ved et hoff eller var gått inn i hæren for å bli offiser.)

Etter hvert fikk omverdenen vite at Luther fortsatt var i live, for vennene hans mottok brev fra «Fuglenes rike» og «Luftens rike», der han uten å røpe oppholdsstedet fortalte hvordan han hadde det.

Han hadde det ikke så lett. Følte seg ensom og forlatt, helt isolert, etter i flere år å ha vært i begynnelshetenes sentrum. Lyden av ugler og flaggermus like utenfor vinduet hans om natten ga en sterk følelse av at Satan var på ferde og ville plage ham. Den fine maten som ble servert dag etter dag, førte til mageproblemer. Og han strevde med søvnløshet og vanskelige tanker: Tenk om han hadde tatt helt feil og nå var skyldig i å ha ført mange mennesker på avveie, mot fortapelsen? Litt senere hadde han i stedet dårlig samvittighet for at han ikke hadde avlagt et enda klarere og mer overbevisende vitnesbyrd i Worms. Botemidlet mot alle strevsomme tanker og følelser ble å sette i gang å arbeide. Han skrev først en kommentar over Salme 68 og fortsatte med en kommentar til Marias Lovsang. Manus-kriptene ble sendt til venner i Wittenberg for trykking og utgivelse, på kort tid et dusin nye skrifter.

Etter hvert gikk han også i gang med å oversette Det nye testamente til tysk, direkte fra grunnteksten (et gresk nytestamente nylig publisert av Erasmus av Rotterdam), mens han sammenlignet med den latinske oversettelsen Vulgata. Tyske bibler fantes fra før, men hadde ikke fått stor utbredelse blant folk, blant annet på grunn av deres relativt tunge og utilgjengelige språklige stil. Luther prøvde å få til en ganske folkelig oversettelse som skulle være lett forståelig for vanlige mennesker. Forkledd som Junker Jörg begynte han å snike seg rundt blant bodene på markeds-plassen i Eisenach for å lytte og lære hvordan folk der uttrykte seg. Det ferdige nytestamentet (utgitt september 1522) kom til å få stor spredning og en enorm betydning for reformasjonen. Samtidig la Luthers oversettelse grunnen for hele det moderne tyske skriftspråket.

Hjemme i Wittenberg utviklet ting seg raskt. I kirken ble det gjort endringer i liturgien; det ble forbudt å feire nattverden på gamlemåten, som et offer. Og fra nå av skulle menigheten ikke bare motta brødet, men også vinen. Kurfyrsten uttrykte skepsis til en del av forandringene. Man begynte å spise kjøtt på fastedagene. Munker og nonner begynte å forlate klostrene. Luther ble engstelig for at ting kanskje gikk litt for fort. Han ville ikke at folk skulle tvinges til noe og få samvittighetsproblemer midt oppi alle forandringene. Tre prester giftet seg,

for Luther hadde jo så tydelig vist at kravet om sølibat var ubibelsk. De tre ble arrestert på ordre av erkebiskopen i Mainz, noe Luther skrev en varm protest imot. Noen begynte å ødelegge altere, helgenstatuer og annen kunst i kirkene, det var tendenser til opptøyer. Luther forsøkte å gi formaninger og råd om dette og mange andre ting per brev, men det virket som om det bare var delvis vellykket.

En morgen fikk han tak i en hest, og tvert imot alle råd og formaninger red han de om lag 20 milene til Wittenberg for å prøve å roe ned situasjonen. Den 4. desember gikk den skjeggete Junker Jörg omkring på gaten i hjembyen. Det tok litt tid før Philipp Melanchthon og de andre vennene hans klarte å kjenne ham igjen. Etter mange

samtaler vendte han etter en ukes tid tilbake til Wartburg. Men i månedene som fulgte ble det nye uroligheter i Wittenberg. Vennene ville ha ham tilbake, og Luther klarte å overtale kurfyrsten til å la ham få lov å forlate eksilet for godt. I begynnelsen av mars var han hjemme igjen, for å lede reformasjonen videre. Worms-ediktet ble aldri gjort rettsgyldig i kurfyrstedømmet Sachsen, så der kunne Luther føle seg relativt trygg resten av livet.

"Martin Luther som Junker Jörg" av Lucas Cranach d.e.

Tor Jakob Welde

“To hender” av Vincent van Gogh

Rettferdiggjørelsen og troen

1. Nåden alene, troen alene, Kristus alene

Alle mennesker kan vite at vi behøver Guds tilgivelse. Lovens krav er skrevet i menneskenes hjerte (Rom 2,15), og samvittigheten vitner om at vi har forbrutt oss mot dem.

Menneskets naturlige instinkt er å forsøke å fortjene sin stilling overfor Gud. Fordi vi samtidig er klar over at vi ikke greier å holde Guds lov, blir resultatet en kombinasjon: Mennesket gjør sitt beste, og med overbærenhet og hjelp fra Guds side kan dette bli nok.

I stedet lærer Bibelen at det er enten eller. Enten fortjener vi Guds velvilje ved å holde Guds lov, eller så får vi motta Guds tilgivelse helt og fullt som en gave. Nåde og fortjeneste står i motsetning til hverandre.

«Den som har gjerninger, får ikke lønnen av nåde, men som noe han har fortjent. Den derimot som ikke har gjerninger, men tror på ham som erklærer den ugudelige rettferdig, han får sin tro tilregnet som rettferdighet» (Rom 4,4-5).

På samme måte står tro og gjerninger, når det gjelder vår frelse, i motsetning til hverandre:

«Av nåde er dere frelst, ved tro. Det er ikke deres eget verk, men Guds gave. Det hviler ikke på gjerninger, for at ingen skal skryte av seg selv» (Ef 2,8-9).

Dette kommer av at den eneste fortjenesten som gjelder overfor Gud, er Kristi fortjeneste. Både troen vår og gjerningene våre er ufullkomne. Troen frelser ikke fordi den er en god gjerning, men på grunn av det den mottar: Kristi fullførte arbeid.

Det er ikke slik at Kristus har gjort det store arbeidet, og så tilfører troen det lille som mangler. Troens rolle er i stedet å motta det som allerede er ferdig.

2. Å la både lov og evangelium stå

Det fins en fristelse for fornuften til å la lov og evangelium utjevne hverandre, til en viss grad, fordi det ellers kan virke motsigelsesfullt. Rettferdigheten ved troen er jo «uavhengig av loven» (Rom 3,21), så vi forstår at det dreier seg om to helt ulike budskap som skal forkynnes ved siden av hverandre.¹ Guds lov krever at menneskene overholder den, ellers står de under Guds dom og forbannelse. Dette er sant også etter at Kristus har fullført sitt verk. Denne sannheten må understrekes, samtidig som vi lærer at Gud elsker alle mennesker, at Kristus har tatt straffen for hvert eneste menneskes synd og at det ikke er noe som mangler ved dette frelsesverket, men at det er ferdig til å mottas av hver og en som tror.

3. Å ikke si for mye

Når folk har ønsket å understreke at alt allerede er ferdig, har de noen ganger gått for langt og sagt mer enn Bibelen sier, og i stedet havnet i konflikt med det Skriften lærer. Kristi verk gjelder alle mennesker og er ferdig til å bli tatt imot, og ingenting trenger å legges til dette verket, men noen har snakket som om alle mennesker også allerede har tatt imot Kristi verk.

I en artikkel som er kritisk til læren om den universelle rettferdiggjørelsen, gjengir Rune Söderlund det følgende:

Rosenius nevner også hvordan han en gang i Norrland møtte noen som mente at verden var rettferdig og salig i den forstand at det ikke lenger var behov for noen omvendelse og bedring. «Da jeg bare ønsket dem Den Hellige Ånds nåde, lo de av meg og sa uttrykkelig at denne nåde ikke var nødvendig, de hadde fått alt da Kristus døde på korset, osv. Og det er sørgelig å måtte fortelle, men denne flokken endte med å forsvinne så i verden som vannet renner ned i sanden. Det er ikke ukjent for oss hva Satan har i sinne ... Men det nevnte villfarne folket i Norrbotten hadde virkelig til løsenord dette uttrykket: ‘Verden er rettferdig og salig’.»²

Her ser vi en sammenblanding mellom Kristi verk på korset og

¹ Luther sier i sin Store Galaterbrevskommentar med sitt uttrykksfulle språk at loven og evangeliet er «himmelvidt adskilt og mer enn motsetninger» (kommentar til Gal 3,23).

² Rune Söderlund, «Läran om den universella rättfärdiggörelsen i teologihistorisk belysning» (s. 114-129), STK 1979:3, s.117-118. Det skal nevnes at den allmenne rettferdiggjørelsen som Söderlund vender seg imot, har nettopp denne formen, der alle mennesker allerede har tatt imot nåden.

Den Hellige Ånds verk i et menneske. En måte å uttrykke det på, er at man blander sammen den andre og tredje trosartikkelen: Jesus Kristus har løskjøpt alle mennesker med sitt blod, men Den Hellige Ånd har ikke ført alle til tro ved evangeliet.

Enda en annen måte å si det på, er at Kristus har vunnet frelsen for alle mennesker, at denne frelsen formidles i nådens midler og mottas ved troen.

Dersom disse forskjellene opprettholdes, og om man skiller rett mellom lov og evangelium, kommer man ikke til å si for mye.

4. Å ikke si for lite

Generelt er risikoen større for at vi sier for lite enn at vi sier for mye i denne saken. Spesielt innen pietismen har det iblant vært en frykt for å gjøre det for enkelt, slik at det ikke blir noen «virkelig omvendelse». Mennesket må angre tilstrekkelig før man får tro, ellers er det ingen sann tro.

Denne frykten kommer av at man ikke tar menneskets syndeforderv på alvor. Bibelen er tydelig på at et menneske som ikke har Guds Ånd, ser på Kristi kors som en dårskap. Det er derfor ingen risiko for at et menneske skal innbille seg at det tror på Jesus som sin Frelser fra synden, men så var alt egentlig bare ønsketenkning. Mennesket kan ikke ønske å tro at man får syndstilgivelse for Jesu skyld uten Guds Ånd.

«Slik menneskene er i seg selv, tar de ikke imot det som hører Guds Ånd til. Det er dårskap for dem, og de kan ikke fatte det, for det kan bedømmes bare på åndelig vis» (1 Kor 2,14).

«Ordet om korset er dårskap for dem som går fortapt, men for oss som blir frelst, er det Guds kraft» (1 Kor 1,18).

På samme måte kan det finnes en frykt for at hvis man sier at Kristus allerede har gjort alt som må gjøres, kan folk bli lullet inn

i en falsk tillit og trygghet. Noen tenker at hvis mennesket ikke tar en aktiv beslutning om å tro, så kan man ikke bli en troende. Derfor, hvis folk får evangeliet forkynt for seg uten noen oppfordring til å tro, men bare får høre om Kristi ferdige verk, så tenker man at dette ikke er nok. De kan innbille seg at de er troende, men de har ennå ikke gjort sin del og tatt en beslutning om å ta imot Jesus.

Men den som lulles inn i en falsk tillit og trygghet, er jo den som setter sin lit til noe annet enn Kristi frelsesverk. Den som derimot stoler på at Kristi verk er tilstrekkelig også for meg og at ingenting trenger å bli lagt til, tar også imot dette. Det er nettopp til Kristus alene at en synder skal henvises. Jo klarere det legges fram at ingenting trenger å legges til, jo klarere lyder evangeliet. Og det er ved det klare evangeliet at Guds Ånd vekker og styrker troen.

Det fins også mennesker som av forskjellige grunner er forsiktige med å bruke visse uttrykk, men der innholdet i sak er det samme. Dette behøver ikke å være noe problem. Men når det fins en læremessig forskjell, der troen gjør noe mer enn å motta Kristi ferdige verk og Guds tilgivelse, har man gjort en ubibelsk innskrenkning av evangeliet.

5. Ingen ny lære

Da romersk-katolske teologer kritiserte den lutherske læren, kunne Philipp Melanchthon henviser til uttalelser fra kirkefedre, der de lærte det samme. Til forsvaret for Den augsburgske bekjennelse siterer Melanchthon bl.a. Ambrosius (ca. 340-397 e.Kr.), og han sier om dette sitatet at hvis man leser «alle kommentarene til *Sentensene*..., prydet med sine storslåtte titler ... vil de likevel ikke bidra så mye til forståelsen av Paulus som dette ene stedet hos Ambrosius». Ambrosius skriver:

«Loven kunne synes å være til skade, siden den har gjort alle til syndere. Men da Herren Jesus kom, tilgav han alle den synd som ingen kunne slippe fri fra. Ved sitt blod som han øste ut, slettet han ut det skyldbrevet som gikk oss imot. [...] Derfor må ingen rose seg av sine gjerninger, fordi ingen blir rettferdiggjort ved det han har gjort. Men den som er rettferdig, har dette som en gave, fordi han etter dåpen er rettferdiggjort. Derfor er det troen som rettferdiggjør, for salig er den som har fått sin synd tilgitt, og den som har fått nåden skjenket (Sal 32,1)» (Apologi for Den augsburgske bekjennelse, IV:103).

Her finner vi alle tre delene: Kristi verk er fullbrakt, det formidles gjennom nådemidlene og tas imot ved troen.

Vi kan se at Ambrosius mener at Kristi verk er tilstrekkelig både i den forstand at det gjelder alle mennesker og i den forstand at det ikke trenger å bli supplert med noe for at vi skal få Guds tilgivelse. For Kristi blod er nemlig blitt utgytt for alle som loven gjorde til syndere og har dermed slettet ut skyldbrevet som gikk imot oss og tilgitt alle «den synd som ingen kunne slippe fri fra».

Han nevner så at vi er blitt rettferdiggjort ved dåpen. I dåpen, som i de andre nådemidlene, overrekker Gud Kristi verk til oss. Rett etter dette skriver han at «derfor er det troen som rettferdiggjør», fordi troen tar imot det som dåpen overrekker.

Denne teksten av Ambrosius er selvfølgelig en parafrase over Paulus' ord i Kol 2, der Paulus skriver om hvordan vi er blitt oppvekket med Kristus i dåpen (v. 11-12) og så fortsetter:

«Dere var døde på grunn av misgjerningene og deres uomskårne kjøtt og blod. Men han gjorde dere

levende sammen med Kristus da han tilga oss alle våre misgjerninger. Gjeldsbrevet mot oss slettet han, det som var skrevet med lovbud; han tok det bort fra oss da han naglet det til korset» (v.13-14).

Gud har tilgitt oss fordi Kristus utgjøt sitt blod på korset. Vi mottar denne tilgivelsen ved troen, og slik får vi liv med Kristus.

Da Roma derfor hevdet at læren om at vi blir erklært rettferdige ved tro, var noe nytt med Luther, vendte de det blinde øye til både kirkehistorien og Bibelen. På samme måte er det når noen moderne lutheranere hevder at læren om at Gud har tilgitt alle mennesker og at denne tilgivelsen formidles gjennom nådens midler og mottas ved troen, er noe som har kommet etter Luther.

6. En illustrasjon

Hvis jeg sårer en person og denne personen tilgir meg i sitt indre, trenger jeg likevel å få høre og ta til meg denne tilgivelsen. Så lenge jeg går og tror at den jeg har såret, fortsatt holder synden min imot meg, har jeg ingen glede over at

“Den fortapte sønns hjemkomst” av Rembrandt

personen faktisk i sitt hjerte har tilgitt meg.

Når den bortkomne sønnen kommer hjem, vet han ikke om sin fars innstilling. Det er først når faren viser med ord og gjerninger at han tar imot ham som sin sønn, at sønnen får vite at faren virkelig har tilgitt ham. Men det er ikke fordi sønnen kommer hjem, eller på grunn av sønnens ord til faren, at faren i sitt hjerte

tilgir ham. Faren avbryter jo sønnen når han snakker om sin synd, for i stedet å kle ham i festklær og arrangere en fest. Og allerede i det fjerne får faren øye på sønnen og skynder seg til ham, fordi han allerede i sitt hjerte har tilgitt ham og venter på ham.

Men det er først når sønnen kommer hjem at faren får anledning til å vise ham at han er tilgitt. Og vi må selvfølgelig skille mellom å sitte og sulte blant grisene og det å være på fest hjemme hos faren.

7. Trøsten i denne læren

Hvordan kan jeg vite at Gud tar imot meg? Jeg kan vite det av Guds Ord. Det eneste jeg trenger å vite om meg selv er at jeg er en

synder. Da vet jeg også at Kristi verk gjelder meg. Jeg behøver ikke se noen tro i mitt hjerte og ikke gode frukter, men Guds Ord sier at mine synder er tilgitt fordi Kristus har kjøpt meg fri.

Hvis jeg tror dette, bedrar jeg ikke meg selv, for Han som har sagt det, er sannferdig.

Anders Nissen, Sverige

Objektiv og subjektiv rettferdiggjørelse

Kristi forsoningsverk var for alle mennesker til alle tider. Da Gud reiste Jesus fra de døde, rettferdiggjorde han alle syndere i hele verden. Gud tilga alles synder og erklærte alle for å være rettferdige fordi Jesus betalte alles skyld. Denne sannheten, som kalles den universelle eller objektive rettferdiggjørelsen, gir hver og en av oss visshet om at syndene våre er gjort opp for og at vi virkelig er gjenløst, frikjøpt. (Tese #55)

Det faktum at Kristus betalte for hele verdens synder, betyr ikke at alle mennesker kommer til å bli frelst. Kristi frelsesverk mottas av hver enkelt ved troen. Vi har personlig eller subjektiv rettferdiggjørelse når vi har fått troen på Kristus. De som ikke stoler på Kristus, uansett grunn, går glipp av hans gjenløsning og blir værende i sin synd og under Guds fordømmelse. (Tese #56)

(Fra KELKs «Nittifem teser for det 21. århundre»)

“Bedende hender” av Albrecht Dürer

Jesus ber for disiplene

Jesu øversteprestelige bønn. Et bibelstudium over Joh 17 – del 4

Fra og med vers 11 begynner Jesus å be konkret for disiplene. Først ber han om at de må bli bevart fra verden, det vil si at de må bli bevart fra den vantro og gudløshet som råder i verden. Deretter ber han om at de må bli helliget i sannheten som er hans ord.

Jesus skal nå selv gå til Faderen, mens de må være igjen i verden. Han sier: *«Jeg blir ikke lenger i verden, men de er i verden, og jeg går til deg. Hellige Far, bevar dem i ditt navn, det navnet du har gitt meg, så de kan være ett, slik som vi er ett»* (vers 11). Jesus kjenner denne verden. Han vet om farene som fins for de troende, for han har selv opplevd å bli prøvet og fristet i denne verden. Derfor forstår han også våre prøvelser og fristelser. Vi leser i Hebreerbrevet: *«For vi har ikke en øversteprest som ikke kan lide med oss i vår svakhet, men en som er prøvet i alt på samme måte som vi, men uten synd»* (Hebr 4,15). *«Derfor måtte han på alle måter bli lik sine søsken, så han kunne være en barmhjertig og trofast øversteprest for Gud og sone folkets synder. Fordi han selv led og ble fristet, kan han hjelpe dem som blir fristet»* (Hebr 2,17-18).

Jesus ber til den «hellige Far». Han ber til han som er hellig i seg selv (3 Mos 19,2) og som dermed må reagere mot alt det som er vanhellig og mot hans hellige vilje. Guds hellighet står i sterk kontrast til verden.

Jesus skal forlate denne verden for å gå til Faderen. Men disiplene må være igjen i verden fordi de har en hellig oppgave å utføre, nemlig å bringe budskapet om Jesus Kristus ut til verden. Nå ber han om at Faderen skal bevare disiplene fra å bli besmittet av den vanhellige verden. Tidligere ville en slik bønn ha vært unødvendig. For da var Jesus selv sammen med dem, og som den gode og trofaste

Jesus viser i den øversteprestelige bønningen at han vil bevare oss fra fall. Han er vår gode hyrde som passer på oss så vi ikke faller fra troen på ham som vår Frelser fra synden.

hyrden han var, vokter han sin lille hjord og bevarte dem mot alle slags farer og fristelser. Han sier: *«Da jeg var hos dem, bevarte jeg dem i ditt navn, det navnet du har gitt meg. Jeg passet på dem, og ingen gikk bortapt unnatt fortapelsens sønn, så Skriften skulle bli oppfylt»* (vers 12).

Jesus visste at de onde krefte som stadig var i virksomhet for å føre disiplene til fall, var krefter som langt overgikk disiplenes egne svake krefter. Av seg selv var disiplene hjelpeløse

i møte med disse sterke fiendene enten det var djevelen, verden eller deres eget kjød. Disiplenes og alle menneskers store problem er at vi av oss selv ikke klarer å stå imot disse fiendene. Uten guddommelig hjelp blir vi alle et lett bytte for den vanhellige verden. Jesus hadde vært hos disiplene og bevart dem i Faderens navn. Han hadde bevart dem i troen på Faderens kjærlighet og nåde slik at ingen av dem gikk bortapt.

Dette er en stor trøst for alle troende. Midt i en ond og gudløs verden, med farer og fristelser til frafall på alle kanter, kan vi lett begynne å undres over om vi skal forbli i troen. Hva om jeg gir etter for fristelsene? Hva om jeg mister troen? Men Jesus viser i sin øversteprestelige bønn at han vil bevare oss fra fall. Han er vår gode hyrde som passer på oss så vi ikke faller fra troen på ham som vår Frelser fra synden. Likesom han bevarte disiplene i Faderens navn, skal han også bevare oss. Han skal vokte oss for slike som vil få oss til å vende oss bort fra Frelseren og slutte å tro på hans nåde og tilgivelse. Ja, ved troen på Jesus skal vi seire over den vantro verden. Johannes skriver: *«For alt som er født av Gud, seirer over verden. Og det som har seiret over verden, er vår tro. Hvem andre seirer over verden enn den som tror at Jesus er Guds Sønn?»* (1 Joh 5,4-5).

Foto: Sundeep K Yadav, unsplash.com

Men det var et unntak. Judas Iskariot, han som forrådte ham, ga etter for fristelsene og falt. Han forrådte Guds egen Sønn for noen usle sølvmynter. Og da han senere innså sin store synd, gjorde han ikke det han skulle ha gjort, og som Peter gjorde etter at han hadde syndet, nemlig vende seg til ham som tilgir all synd. Judas angret sin synd, men han trodde ikke på syndstilgivelsen av bare nåde. I stedet gikk Judas bort i sin dype fortvilelse og tok sitt eget liv.

Jesus kaller ham «fortapelsens sønn» (gr. *ho huios tes apoleias*). Dette er det ene av to steder i Det nye testamentet hvor dette uttrykket forekommer. Det andre stedet er 2 Tess 2,3 hvor Paulus kaller «den lovløse» for «fortapelsens sønn». «Den lovløse» i 2 Tess 2 har av lutheranere utfra de beskrivelser som Paulus gir ham, alltid blitt tolket som Antikrist (se 2 Tess 2,4 og 9-10).

Uttrykket «fortapelsens sønn» blir av språkforskere kalt for en hebraisme. Det innebærer at en genitiv i stedet for et adjektiv beskriver subjektet. Med andre ord kunne uttrykket også blitt oversatt som «den fortapte sønn», eller kanskje enda bedre «den fortapte». At Judas var «fortapelsens sønn», betyr ikke at han var forutbestemt til fortapelsen eller tilhørte fortapelsen, men at han på grunn av sin synd var fortapt.

At Judas gikk fortapt, var et

resultat av hans synd. I Apg 1,25 er det tydelig at Judas selv var ansvarlig for sin fortapelse. Han forlot selv den aposteltjenesten Jesus hadde kalt ham til. Det er ubibelsk å påstå at Judas' fortapelse skyldtes at han på en måte var skjebnebestemt til å gå fortapt. Hans synd og fortapelse var hans egen skyld. Han gikk fortapt fordi han vendte seg bort fra Jesus og i stedet fulgte djevelen og sin egen grådige og stolte natur. Fortapelsen var lønnen han fikk «for ugjerningen sin» (Apg 1,18).

Luther skriver følgende om Judas: «Slik er han, Judas, et bilde på alle dem som søker sitt eget i evangeliet. Der er også nå dessverre mange av hans slekt som roser seg av evangeliet og likevel ikke søker noe annet ved det enn sin egen berømmelse, make-lighet og fordel, og tenker at det er en handel eller et yrke som kan skaffe dem ære og gods.» Luther henviser til 1 Tim 6,5 der Paulus taler om dem som «mener at gudsfrykten er en vei til vinning».

Jesus gjorde også opp for Judas' synd ved sin soningsdød på korset. Men Judas trodde ikke på tilgivelsen. Han trodde ikke at det fantes nåde også for hans store synd. Ingen steder i Skriften fins det belegg for å påstå at visse mennesker er forutbestemt til fortapelsen. At mennesker går fortapt, er ikke Guds skyld, men menneskets egen skyld.

Jesu ord om at dette som skjedde med Judas, skjedde «så Skriften skulle bli oppfylt», er en påminnelse om at Guds ord ikke kan ta feil. Jesus visste at Judas ville falle og forråde ham fordi dette var forutsagt i Skriften (Salme 41,10; Joh 13,18), men dette var ikke årsaken til at Judas gikk fortapt.

Men nå skulle Jesus altså forlate disiplene sine. Han skulle fysisk forlate denne verden og gå til Faderen, mens de skulle bli tilbake i verden. Han sier til sin himmelske Far: «Nå kommer jeg til deg. Men dette sier jeg mens jeg ennå er i verden, for at de kan eie min glede i fullt mål» (vers 13). Når Jesus ber sin bønn, gjør han det mens disiplene hører på. Jesus hadde flere ganger tidligere samme kveld sagt til dem at han skulle forlate dem og gå til Faderen (se for eksempel Joh 14,2; 16,5; 16,28). Men det betydde ikke at han skulle la dem bli igjen som «foreldreløse barn» (Joh 14,18). Han skulle nemlig sende dem «en annen talsmann», Den Hellige Ånd, som skulle være hos dem for alltid (Joh 14,16-17). Derfor behøvde de ikke sørge og frykte. Tvert imot, de kunne glede seg i fullt mål.

Egil Edvardsen

(forts.)

Hva skal skje på dommens dag?

De siste tider – del 16

I mange hendelser i livet er det en fordel å vite på forhånd hva som skal skje. Om vi vet at en orkan er på vei, kan vi passe på å feste løse gjenstander, eller om det skal bli glatte veier, kan vi legge over til vinterdekk på bilen. Om mor og far vet at de venter tvillinger, kan de gjøre forberedelser til det på forhånd.

Slik er det også med dommens dag. Som troende har vi en fordel fordi vi vet hva som kommer. Guds ord forteller oss det. Vi trenger ikke bli overrasket når dagen kommer. I dette kapitlet skal vi se litt på hva Bibelen sier om det som skal skje på dommens dag.

Jesus skal komme i skyene

Først og fremst skal Jesus vise seg på himmelen. Helt siden han fór opp til himmelen, har de troende ventet på at dettet løftet skal oppfylles:

Apg 1,11: «Denne Jesus som ble tatt bort fra dere opp til himmelen, han skal komme igjen på samme måte som dere har sett ham fare opp til himmelen.»

Den samme Jesus som fór synlig opp til himmelen mens disiplene så på, skal komme tilbake synlig slik at alle kan se det.

Ofte beskriver Bibelen Jesu synlige og personlige gjenkomst som noe som skal skje på himmelen eller i skyene.

Matt 24,30: «Da skal Menneskesønnens tegn vise seg på himmelen, da

skal alle folkeslag på jorden bryte ut i klagerop, og de skal se Menneskesønnen komme på himmelens skyer med stor makt og herlighet.»

Åp 1,7: «Se, han kommer med skyene! Hvert øye skal se ham, også de som har gjennomboet ham, og alle folkeslag på jorden skal bryte ut i klagerop over ham. Ja, amen!»

Dan 7,13: «Jeg så i mine nattsyner, og se! – med himmelens skyer kom en som var lik en menneskesønn.»

1 Tess 4,16-17: «For når befalingen lyder, når erkeengelen roper og Guds basun høres, da skal Herren selv stige ned fra himmelen ... Deretter skal vi som er igjen og ennå lever, bli rykket bort sammen med dem i skyene for å møte Herren i luften.»

Med makt og herlighet

Bibelen sier meget klart at Jesus skal komme «med makt og herlighet».

Matt 24,30-31: «Da skal Menneskesønnens tegn vise seg på himmelen, da skal alle folkeslag på jorden bryte ut i klagerop, og de skal se Menneskesønnen komme på himmelens skyer med stor makt og herlighet. Når basunen lyder, skal han sende ut sine engler, og de skal samle hans utvalgte fra de fire verdenshjørner, fra den ene enden av himmelen til den andre.»

Tit 2,13: «... mens vi venter på vårt salige håp: at vår store Gud og frelser Kristus Jesus skal komme i herlighet.»

Jesu andre komme blir helt annerledes enn hans første da han

kom i svakhet og fornedring. Han kom som et lite barn, født i en stall og lagt i en krybbe. Han ble omskåret på den åttende dagen og var lydig mot sine menneskelige foreldre.

Luk 2,7: «... og hun fødte sin sønn, den førstefødte. Hun svøpte ham og la ham i en krybbe, for det var ikke husrom for dem.»

Luk 2,21: «Da åtte dager var gått og han skulle omskjæres, fikk han navnet Jesus, det som engelen hadde gitt ham før han ble unnfanget i mors liv.»

Luk 2,51: «Så ble han med hjem til Nasaret og var lydig mot dem.»

At Messias' komme skulle være i svakhet og fornedring, hadde også profetene i Det gamle testamentet vitnet om.

Jes 53,2-3: «Han skjøt opp som en spire for hans ansikt, som et rotskudd av tørr jord. Han hadde ingen herlig skikkelse vi kunne se på, ikke et utseende vi kunne glede oss over. Han var foraktet, forlatt av mennesker, en mann av smerte, kjent med sykdom, en de skjuler ansiktet for. Han var foraktet, vi regnet ham ikke for noe.»

Jes 52,14: «Slik mange ble forferdet over deg – så ødelagt var han, han lignet ikke en mann, han så ikke ut som et menneske ...»

Sak 9,9: «Se, din konge kommer til deg, rettferdig og rik på seier, fattig er han og rir på et esel, på en eselfole.»

Men når han kommer for andre gang, skal det være «med stor makt og herlighet» (Mark

13,26). Han skal vise seg som den han virkelig er, den allmektige herskeren over hele universet. I stedet for å ligge i en krybbe, skal han sitte på sin trone i herlighet.

Matt 25,31: «Men når Menneskesønnen kommer i sin herlighet, og alle englene med ham, da skal han sitte på sin trone i herlighet.»

Luk 9,26: «... når han kommer i sin og sin Fars og de hellige englers herlighet.»

Ingen mennesker kan male et nøyaktig bilde av hvordan Jesus vil se ut når han kommer for andre gang. Bibelen gir oss ingen detaljer, og hans herlighet er utenfor vår fatteevne. Men vi kan vite helt sikkert at det vil være den samme Jesus som kom første gang og levde her på jorden. Og alle skal straks forstå at det er han som kommer.

Synlig for alle

Alle skal se ham når han kommer. Han vil være synlig for alle, også for dem som var hans fiender her på jorden og som ikke trodde på ham.

Matt 24,30: «Da skal Menneskesønnens tegn vise seg på himmelen, da skal alle folkeslag på jorden bryte ut i klagerop, og de skal se Menneskesønnen komme på himmelens skyer med stor makt og herlighet.»

Åp 1,7: «Se, han kommer med skyene! Hvert øye skal se ham, også de som har gjennomboet ham, og alle folkeslag på jorden skal bryte ut i klagerop over ham. Ja, amen!»

Mark 14,62: «Og dere skal se Menneskesønnen sitte ved Kraftens høyre hånd og komme med himmelens skyer.»

At alle skal se ham samtidig uansett hvor de bor på jorden, kan vi ikke forklare med vår fornuft.

Vår erfaring er begrenset av tid og rom. Men når denne verden skal forgå, er det også slutt med denne verdens begrensninger for tid og rom. Han skal gjøre «alle ting nye» (Åp 21,5), og alt «det som en gang var», skal være borte (Åp 21,4). Jesu gjenkomst blir uansett et fantastisk under som ingen vil kunne forklare.

Dette innebærer også at Jesu gjenkomst skal være plutselig.

Foto: David Moum, unsplash.com

«Herrens dag» (1 Kor 3,13; 5,5)
«Vår Herre Jesu dag» (2 Kor 1,14)

«Dommens dag» (Matt 10,15; 11,22.24; 12,36; 1 Joh 4,17)

«Frihetens dag» (Ef 4,30)

«Den store dag» (Jud 6; 2 Tim 4,8)

«Den siste dag» (Joh 6,40; 11,24; 12,48)

«Den dagen» (Matt 7,22)

«Dagen» (Hebr 10,25)

I Åpenbaringsboken kap 18 står det at dommen skal komme over Babylon «på én og samme dag» (vers 8) og «på en eneste time» (vers 10, 17 og 19). Bibelen sier at enden skal komme uventet og plutselig for alle. Ingen får ekstra tid til å forberede seg.

Luk 17,35-36: «To kvinner skal male på samme kvern. Den ene blir tatt med, den andre blir igjen. To menn skal være ute på markene. Den ene blir tatt med, den andre blir igjen.»

Jesus sammenligner sin gjenkomst med et lynglimt. Et lyn kan ses av alle, og det kommer plutselig.

Luk 17,24: «For slik som lynet flammer opp og lyser fra himmelrand til himmelrand, slik skal Menneskesønnen komme til syne på sin dag.»

Hvilken betydning har dette faktum at Jesus kommer plutselig? Det betyr selvfølgelig at vi må holde oss klar hele tiden. Hvordan gjør vi det? Ved å tro på Jesus som vår Frelser fra synden. Den som tror, skal ikke bli fordømt. Den som tror, er klar.

Egil Edvardsen

(forts.)

Den skal ikke vare i flere dager eller uker. Bibelen taler ofte om den ene dagen, «Herrens dag», «dommens dag», da Jesus skal komme igjen:

«Herrens dag kommer, den store og strålende» (Apg 2,20)

«Kristi dag» (Fil 1,10; 2,16)

«Jesu Kristi dag» (Fil 1,6)

«Vår Herre Jesu Kristi dag» (1 Kor 1,8)

DNA-forskningen

– et dødsstøt for utviklingslæren?

Den kjente DNA-slektsforskeren Peter Sjölund i Sverige har i et blogginnlegg lagt fram forskningsresultater som radikalt kan forandre det allment vedtatte synet på menneskehetens historie. Hans innlegg har den provoserende tittelen «Mormors far var neandertaler».¹ Forskere har lykket med å analysere rekordgammelt DNA fra forhistoriske mennesker. Nå kan man rett og slett begynne å slektsforske på deres neandertal-slektinger! Lignende resultater har tidligere blitt lagt fram av tidsskriftet *Genesis*.

I to ferske studier har man analysert levningene etter fem mennesker i Bulgaria og en kvinne i Tsjekkia. Etter vedtatte metoder for datering skulle alderen deres være mer enn 40.000 år.

Det hevdes at disse funnene har genetiske likheter med forhistoriske og nålevende mennesker i Øst-Asia og med urbefolkningen i Amerika. Deres genetiske arv overlevde ikke istiden. Det mest interessante med funnene er at de bærer tydelige spor av neandertalernes DNA. Alle hadde en forfader/formoder som var neandertaler.

Forskerne mener at neandertalernes og moderne menneskers opprinnelse delte seg for ca. 600.000 år siden. De nye funnene antyder at neandertalerne var vanlige mennesker – noe som skapelsestroende forskere har hevdet lenge. Vi kommer tilbake til spørsmålet om dateringer.

Eva og Noa bevises av DNA-forskningen²

Allerede lenge har man visst at alle mennesker stammer fra en

eneste felles forgjenger. Det er såkalt mitokondrisk DNA, som arves bare av kvinner, som fører tilbake til en urmoder som kalles den *mitokondriske Eva*. Med de antakelser som man pleier å ha når det gjelder mutasjonsfrekvensen, er alderen for denne Eva blitt satt til 150.000-200.000 år. Men samtidig påpeker evolusjonistene at hun slett ikke var den eneste kvinnen i sin generasjon, men hun var den eneste som har gitt opphav til en ubrutt linje av døtre fram til våre dager. Denne meget løse antakelsen grunner seg selvfølgelig på at evolusjonsteorien ellers skulle revne!

Men hvordan forholder da skapelsestroende seg til de lange tidsperiodene? For å beregne den mitokondriske Evas alder bruker man den «molekylære klokken»³. Den bygger på hastigheten for mutasjoner i arvemassen. Disse i sin tur grunner seg på vedtatte radiometriske aldersbestemmelser av berglag via sammenligninger mellom sjimpanser og mennesker. Men i de siste tiårene er det blitt gjort flere mer direkte observasjoner av mutasjonshastigheten i mitokondriene som viser at Eva levde bare for noen tusen år siden!

Men også Adam har eksistert, ifølge moderne DNA-forskning! Alle menn har et Y-kromosom i cellene sine. Kromosomene inneholder informasjon i DNA (sett som består av bokstavene A, T, G og C) som langsomt endrer seg gjennom mutasjoner. I dag fins det verktøy som kan bestemme den eksakte ordningen på bokstavene i DNA. Forskerne kan sammenligne Y-kromosomenes DNA hos menn fra ulike deler av

verden og beskrive forskjellene.

Ifølge Bibelen stammer alle menn fra Noa som hadde tre sønner. Alle nålevende menn bærer altså kopier av Noas Y-kromosom, men med forskjellige forandringer.

Kan forskerne da finne ut tiden som har gått siden Noa? Ja, men med to forutsetninger: 1) At man kan avgjøre hvor stor variasjonen er i menns Y-kromosomer. 2) At man kan regne ut med hvilken hastighet mutasjonene opptrer.

Den hittil vanlige oppfatningen om tidsperspektivet har vært at menneskets urfader skulle ha levd for omtrent 250.000 år siden. Nå fins det nye rapporter der man har brukt mer nøyaktige metoder og der man har kommet fram til betraktelig høyere mutasjonshastigheter enn i tidligere undersøkelser. Dette skulle bety at denne felles urfaderen skulle ha levd for bare noen få årtusener siden.

Evolusjonistiske genetikere har lenge grublet over hvorfor det virker som om «mitokondriske Eva» skulle være betydelig eldre enn «Y-kromosom Adam». Men om vi følger Bibelens framstilling, er det ikke underlig. Det var fire kvinner som var med i arken, og disse har sin opprinnelse i Eva som levde lenge før dem, mens mennene alle hadde sine gener fra en eneste mann, Noa.

Kommer menneskehetens historie til å bli omskrevet?

Dr. Nathaniel T. Jeanson er en bibeltroende biolog fra Harvard-universitetet og for tiden forsker ved skapelsesorganisasjonen *Answers in Genesis* i USA. Han presenterer i en serie på 23 videoforelesninger

¹ <https://petersjolund.se/momors-far-var-neandertalare/>

² Bygger på artikler i *Genesis* nr 1/2020 (krymp.nu/2KA) og artikkelen «Mänsklighetens nya historia» i *Genesis* nr 1/2021.

³ Mitokondrier er små celledeler som pleier å lignes med cellens «kraftverk».

med tittelen «Menneskerasens nye historie» (The New History of the Human Race)⁴ hvordan det ifølge dagens forskning er mulig at raser med forskjellige egenskaper kan dannes raskt. Allerede i løpet av noen generasjoner kan gener som inneholder disposisjon for mørk hud, erstatte lys hud og vice versa.

Jeanson peker på andre interessante fakta, for eksempel om urbefolkningen i Amerika. Han hevder at de folk som tidligere er blitt sett på som primitive, egentlig var meget dyktige med et høyt kunnskapsnivå. Det blir også bekräftet av Bibelens urhistorie, som vitner om en meget tidlig håndverkskunst (se 1 Mos 4,22). Det motsier et av evolusjonis-

mens grunnprinsipper som sier at menneskeheten har utviklet seg fra primitive til stadig mer sofistikerte kulturer. Vi har mye å lære av de bygningsteknisk avanserte egyptiske pyramidene eller Machu Picchu i Peru!

Alle disse eksemplene viser at Bibelens historie på ingen måte trenger å skrives om selv om den verdslige historien må omskrives. Det store problemet er at evolusjonismen ses på som et aksiom som ikke kan motsies uten at man diskrediterer seg som forsker. Det kan meget godt hende at DNA-forskningen kommer med slike funn at det blir umulig å opprettholde de forutsatte lange tidsperiodene.

Debatten om kompromissene

mellom utviklingslæren og en tro på en Skaper, det som man vanligvis kaller en teistisk evolusjon, har bredt om seg i mange kristne sammenhenger. Spørsmålet er særlig viktig for studerende ungdom. Det er viktig å studere den pågående forskningen som viser at vi ikke trenger skamme oss over at vi tror på Bibelen. Dette kan vi gjøre blant annet via tidsskriftet Genesis og Foreningen Genesis' internettside.⁵

Det fins også mange gode bøker som vi gjerne kan legge i ungdommenes hender. En ganske ny og lettfattelig bok er Johnny Bergmans bok *Varför tror inte alla på Darwin?* (koster 100 kr på forlag. biblicum.se).

Ola Österbacka, Finland

⁴ <https://www.youtube.com/playlist?list=PL1v9pqs4w1mwrGICET76Rs99Fx0EfJXE4>.

⁵ Se <https://genesis.nu/>

Den Lutherske Bekjennelseskirke – Kirkemøte 2021

Sted: Stemneshagen, Grinde – 30. juli–1. august 2021

Tema: «Frihetens evangelium»

Foredrag: «Bare ett evangelium» (Gal 1,6-9)
«Friheten i Kristus» (Gal 5,1)
«Livet i Ånden» (Gal 5,16-18)
«Salmedikteren Thomas Kingo»

Talere: Bjarne Edvardsen, David Edvardsen, Egil Edvardsen, Tor Jakob Welde og Keith Wessel (USA). Sistnevnte holder foredrag på video.

Kirkemøtet begynner fredag 30. juli kl. 12.00 med lunsj, og avslutter søndag 1. august kl. 12.00 med middag. Detaljert program blir tilsendt v/påmelding.

Priser: Voksne: kr. 1450,- for hele helgen. Barn og ungdom 0-18 år: Gratis.

Leie av sengetøy: kr. 100,- eller oppredd seng: kr. 150,-.

Det er mulig å komme på dagsbesøk og betale for enkeltmåltider.

Påmelding innen 26. juni 2021 til Birger Kvilhaugsvik, bk-kvilh@online.no. Tlf. 990 46 981.

Kirkemøtet er åpent for alle interesserte. Hjertelig velkommen!

Begynn med synd og nåde

Og nå skal dere vite, brødre, at ved ham blir tilgivelse for syndene forkynt dere. Det Moseloven ikke kunne frikjenne dere for, det skal enhver som tror, bli frikjent for på grunn av ham. (Apg 13,38-39)

Hvordan takler du samtaler om religion? Hva gjør du hvis en kollega eller venn spør deg om hva du tror på? Prøver du å skifte samtaleemne? Føler du at du ikke vet hvordan du skal snakke om Guds Ord på rett måte? Vi er antagelig mer forberedt på å si noe enn vi selv synes vi er. Sannheten som Paulus presenterte i disse bibelversene, er et budskap om frelse av nåde.

Djevelen vet hvordan han kan gjøre oss nervøse. Han får oss til å lure på om folk kommer til å bli sinte på oss eller vende oss ryggen på grunn av sannheten i Guds Ord. Han vil lede oss til å tenke at det er best å tie stille når det gjelder budskapet i Guds lov. Vi vil jo ikke at noen skal tenke at vi er intolerante eller dømmende. En annen unnskyldning er den tanken at vi bare rett og slett ikke vet nok om alt det Bibelen lærer.

Selv om vi er usikre på alt som kan dukke opp under en lengre samtale om temaer som f.eks. evolusjon kontra skapelse, kjenner vi godt til det aller viktigste budskapet. Vi vet om Jesus. Vi vet hva han gjorde for å frelse oss fra syndene våre.

Vi kan jo begynne med å stille noen grunnleggende spørsmål for å finne ut hva folk egentlig vet. Hva tenker de på når de tenker på den kristne tro og lære? Det er ikke usannsynlig at de da begynner med loven. De sier kanskje noe

om at kristne tror de kommer til himmelen ved å følge Guds bud. Der har vi en mulighet, et bra utgangspunkt. Vi kan fortelle at om dette fins det mye mer å si. Budene er nyttige og gode, men de kan likevel ikke få oss til himmelen.

Snakk om synd på en måte som viser at vi alle er i samme båt, i samme situasjon. Vi tror ikke at vi er noe bedre enn andre. Vi innser at vi, like mye som alle andre, trenger at Jesus redder oss fra syndene våre. Deretter kan vi snakke med dem om Jesu liv, død og oppstandelse. De kan kanskje ha noen vanskelige spørsmål som det er mulig å spare til en annen gang. I den første samtalen vil vi peke på de helt grunnleggende tingene. Vis dem synd og nåde. Vis dem Frelseren deres.

Himmelske Far, hjelp oss å overvinne frykten for å dele din sannhet med andre. Hjelp oss å snakke om synd og nåde, slik at mange flere kan få lære å kjenne tilgivelsen vi har på grunn av Jesus. Amen.

(Fra Meditations)